

MASS-MEDIA DIN TRANSNISTRIA ÎN VREMURI ALE SCHIMBĂRILOR

Serghei Zveaghințev

Mass-media din Transnistria, o republică nerecunoscută, auto-proclamată, situată pe teritoriul Republicii Moldova, se află sub controlul diferitor interese politice puternice. Instituțiile mass-media de stat, de rând cu postul privat de televiziune TSV, prezintă aceeași viziune asupra tuturor problemelor, de la subiecte politice la cele economice. Dar situația nu a fost întotdeauna la fel. O luptă între elite, desfășurată în ultimii ani, a schimbat completamente climatul mediatic, eclipsând unele publicații și schimbând linia editorială a altora.

Presa scrisă: păstrată din perioada sovietică

Transnistria rămâne unul dintre puținele teritorii, unde presa scrisă și-a păstrat cititorii și semnificația sa. Mai mult de jumătate din populația republicii este de vârstă mijlocie sau mai mare – nu deține capacități de utilizare a calculatorului sau de acces la Internet – și, prin urmare, preferă să se aboneze sau să cumpere ziare¹.

Majoritatea ziarelor distribuite în Transnistria existau deja în perioada sovietică. *Slobodzeiskie Vesti* (*Știrile Sloboziei*), de exemplu, există de vreo 85 de ani. Printre puținele excepții, menționăm *Pridnestrovie* (*Transnistria*) (ziar de stat), *Гомин* (*Gomin*) (ziar în limba ucraineană), *Adevărul Nistrean* (ziar ce apare în limba moldovenească cu grafie chirilică) și *Novoe Vremea* (*Timpuri noi*) (ziar ce apare în orașul Bender). Toate acestea sunt editate în Republica Moldovenească Nistreană (denumirea oficială a teritoriului, RMN).

În trecut, publicațiile orășenești și regionale erau create și editate de către comitetele orășenești și regionale; în prezent, acest rol le revine administrațiilor locale, precum și consiliilor locale ale deputaților.

În Transnistria, există șapte publicații municipale: *Dnestrovskaia Pravda* (*Adevărul nistrean*) (Tiraspol), *Novoe Vremea* (*Timpuri noi*) (Bender), *Slobodzeiskie Vesti* (*Știrile Sloboziei*) (Slobozia și regiunea adiacentă), *Novosti* (*Noutăți*) (Râbnîța și regiunea adiacentă), *Zarea Pridnestrovia* (*Zorile transnistrene*) (Dubăsari și regiunea adiacentă), *Drujba* (*Prietenia*) (Grigoropol și regiunea adiacentă), *Dnestr* (*Nistru*) (Kamenka și regiunea adiacentă). Acestea apar cu o periodicitate de 1-3 ori pe săptămână, pe hârtie de ziar standard A2.

Toate aceste publicații, cu excepția ziarului *Zarea Pridnestrovia* (*Zorile transnistrene*) din Dubăsari, sunt finanțate din bugetele locale. Deși cu un succes limitat, ziarele acumulează surse financiare suplimentare în urma publicării publicității și anunțurilor.

Cu câțiva ani în urmă, personalul instituțiilor mass-media municipale a fost redus la jumătate, de la 14 la 7 angajați. La o ședință a Camerei Publice, președintele Uniunii Jurnaliștilor din RMN, Natalia Vorobiova, s-a plâns precum că, în urma schimbării, mass-media municipale nu-și vor mai putea îndeplini obligațiunile. Uniunea Jurnaliștilor a încercat să

1 "Демографическая картина Приднестровья" ("Tabloul demografic al Transnistriei"), *Demoscop Weekly*, Nr. 591-592, 24 martie 2014.

1990 - 2015 - Tiraspol de Maxence Peniguet, Flickr, CC BY 2.0
<https://www.flickr.com/photos/maxxp/20651939512/in/photostream/>

rezolve problema, solicitând ajutor din partea Serviciului de Stat pentru Mass-Media, dar șeful acestui Serviciu a refuzat să se implice în conflict.

În 2018, mai rămâne un singur ziar independent – *Dobryi deni* (*Ziua bună*) - publicat în Râbnița. Este un ziar popular, care publică în special articole de cultură și divertisment.

Ziarul cândva independent *Celovek i evo prava* (*Omul și drepturile sale*) a fost la un pas de a fi închis din cauza unor probleme financiare în timpul mandatului președintelui Evgheni Șevciuc, care a fost la putere între 2011 și 2016. Ziarul era publicat doar periodic și în tiraj mic. În 2016, în timpul campaniei pentru alegerile prezidențiale, ziarul a suferit totuși o metamorfoză totală. Mii de ediții au fost distribuite gratuit pe străzi, criticând crunt regimul lui Șevciuc. În urma victoriei lui Vadim Krasnoselski, actualul președinte al Transnistriei, publicația s-a revigorat și nu se mai confruntă cu dificultăți financiare.

Mai rămâne un singur ziar de partid, *Obnovlenie* (*Reînnoire*). Acest ziar afiliat cu *Vozrojdenie* (*Renaștere*) - o mișcare fondată de Șevciuc în 2010 – s-a închis, de rând cu această mișcare, odată cu încheierea mandatului de președinte al lui Șevciuc.

Politicile editoriale ale presei transnistrene sunt orientate către Moscova. În 2014, Serviciul de Stat pentru Mass-media din Transnistria și Ministerul Comunicațiilor și Mass-Media din Rusia au semnat un memorandum de cooperare. Acest document prevede “implementarea proiectelor și programelor comune în domeniul comunicațiilor, tehnologiei informației și mass-media” și declară “suport pentru mass-media din partea Rusiei și Transnistriei în vederea publicării informației despre relațiile de prietenie dintre cele două state”².

Televiziunea

Televiziunea din Transnistria este reprezentată de postul TV de stat Pervii Pridnestrovskii, postul municipal de televiziune Bender, posturile TV private «Телевидение свободного

2 “Отчет Министерства иностранных дел Приднестровской Молдавской Республики о проделанной работе за 2014 год” (“Raportul anual de activitate 2014, Ministerul Afacerilor Externe din Transnistria”), 6 februarie 2015: <http://mfa-pmr.org/ru/QCC>

выбора» (“Televiziunea opțiunilor libere”) (TSV, afiliat cu holdingul Sheriff, cea mai proeminentă companie din Transnistria și forța din spatele partidului politic *Obnovlenie*), LikTV (emis din Râbnița) și prima televiziune din Transnistria care emite pe Internet, Dnestr TV din Bender.

Postul municipal din Bender a început să difuzeze pe 7 noiembrie 1997, prin transmiterea unor videoclipuri noi populare. Potrivit ordinului șefului administrației de stat din Bender, Tom Zenovici, în ianuarie 1998, BTV a devenit parte a noii Direcții pentru Televiziune, Radio și Presă din Bender. În acel moment, Direcția avea în jur de 50 de angajați. În urma unei “optimizări”, care a avut loc în timpul mandatului lui Șevciuc, șeful administrației de stat din Bender, Iuri Gervaziuk, a redus numărul de angajați la 5, plus încă 10 angajați, care figurau ca personal tehnic.

TSV a fost înregistrat în 2006, în calitate de parteneriat necomercial și birou editorial pentru informare în masă. Fondatorii săi, Victor Gușan și Ilia Kazmalî, de asemenea controlează grupul Sheriff, care cuprinde aproape 20% din totalul angajaților sectorului privat al țării și are interese, de rând cu alte domenii, în producerea alcoolului, petrol și benzină, telecomunicații și servicii bancare³. Prin urmare, canalul reprezintă interesele partidului *Obnovlenie*, care deține majoritatea în consiliul local și Sovietul Suprem.

Postul TV Internet și de radio Lik aparține Companiei Tele-Radio Lik din Râbnița, înregistrată ca persoană juridică la 15 noiembrie 2001. Acest post difuzează știri despre Râbnița și este considerat în regiune drept un canal fără prejudecăți politice.

Finalmente, Dnestr TV a fost lansat în august 2004 de către Grigori Volovoi, de rând cu un post eponim de radio. În anii 1990, Volovoi și Andrei Safonov au editat o publicație de opoziție intitulată *Novaia Gazeta (Ziarul nou)*, care a fost ulterior suspendată. Dnestr TV a călcat pe urmele *Novaia Gazeta* (ziar independent închis în 2010) și rămâne cea mai critică și cu adevărat independentă instituție mass-media din republică.

Mass-media online

Transnistrenii sunt activi pe rețelele de socializare. În ultimii ani, forumurile online s-au transformat în veritabile alternative ale presei scrise și radiodifuzorilor. Pe aceste forumuri, se vorbește despre relațiile referitoare la Transnistria din mass-media străine și sunt difuzate informații neoficiale despre evenimente și zvonuri. Membrii forumurilor deseori critică autoritățile, cu toate acestea, oficiali aleși, experți, actuali și foști funcționari publici participă, de asemenea, la discuții politice arzătoare.

În timpul mandatului președintelui Șevciuc, o serie de forumuri de pe rețelele de socializare și-au asumat de fapt rolul de ziare electronice, cum ar fi Forumul Public Transnistrean (forum.pridnestrovie.com), care are o bază de aproximativ 10 000 utilizatori - un număr solid pentru această regiune. La mijlocul lunii mai 2016, acest Forum, de rând cu câteva altele, a fost blocat la ordinul lui Șevciuc. După preluarea funcției sale în 2011, Șevciuc interacționa activ cu transnistrenii prin intermediul propriului său portal, dar această practică a încetat în cele din urmă. Cu toate acestea, discuțiile vii despre evenimentele din regiune au continuat pe aceste portaluri, până în momentul când autoritățile au luat măsuri de restricționare a accesului la acestea. Forumul Public Transnistrean a fost închis primul și, pe 8 mai 2013, Serviciul de Securitate (SBP) a ordonat tuturor furnizorilor transnistreni, inclusiv celui mai mare din republică, InterDnestr (aflat sub controlul grupului Sherriff), să blocheze accesul la forumurile rămase pe Internet, așa ca forum-pmr.net, forum.dnestra.com, forum-pridnestrovie.ru, forum-pmr.com, forum-pmr.ru și multe altele. Furnizorii au reacționat la ordinul SBP în decurs de 24 de ore. A fost blocat accesul direct la o serie de resurse din teritoriu, iar portalurile erau accesibile doar prin intermediul aplicațiilor anonime, precum Tor, sau din afara Transnistriei. Cititorii au putut afla despre acest blocaj doar din mass-media din Moldova («Т-MD» și Point.md),⁴ unde erau publicate articole, care arătau că forța forumurilor crescuse în mod constant de-a lungul anilor.

Evgheni Zubov, care la acea vreme conducea Serviciul de Stat pentru Mass-media, a negat implicarea președintelui Șevciuc în închiderea forumurilor. Dar, eliminând “jucătorii” nedoriti din domeniul informațional, autoritățile au “fluidizat” piața mediatică și au restabilit dominanța mass-media oficiale.

Condiții pentru jurnaliști

În Transnistria nu există o instituție specifică de cenzură, personalul căreia ar citi fiecare ediție înainte de publicare sau ar viziona fiecare program, înainte de difuzare publică. Pur și simplu, nu există necesitatea de a avea un cenzor, dat fiind faptul că funcțiile influente sunt deținute de persoane-cheie, care nu ar permite nici o deviere de la linia oficială de partid.

Jurnaliștii, în special cei care lucrează în instituțiile mediatiche independente, se confruntă cu obstacole în accesul la informații. Deși Transnistria are o lege privind mass-media, autoritățile pot refuza accesul organizațiilor neguvernamentale (ONG-uri), instituțiilor mass-media străine și cetățenilor la informații. Nu există cazuri de examinare în instanța judecătorească a acestei probleme și nu au fost

3 Aleksandr Litoy, “Between real and imitation democracy: elections in Transnistria” (“Între democrația reală și cea imitată: alegerile din Transnistria”), *Open Democracy*, 29 octombrie 2015: <https://www.opendemocracy.net/od-russia/alexander-litoy/between-real-and-imitation-democracy-elections-in-transnistria>

4 “В Приднестровье не намерены мириться с закрытием интернет-форумов” (“În Transnistria nu se vor împăca cu închiderea forumurilor Internet”), *Point.md*, 18 mai 2013: <https://point.md/ru/novosti/obschestvo/v-pridnestrovje-ne-namereni-miritjsya-s-zakritiem-internetforumov>; “Больно форумные стали” (“Am devenit prea forumiști”), *Compromat.ru*, 15 mai 2013: http://www.compromat.ru/page_33398.htm; “Слово в защиту слова” (“Cuvânt în apărarea cuvântului”), *Wordpress.com*, 9 iulie 2013: <https://sivakovds.wordpress.com/2013/07/09/komersant-md-slovo-v-zashitu-slova/>

cazuri de pedepsire a oficialilor pentru refuzul de a oferi acces la informații publice.

Jurnaliștii sunt adesea discriminați în instanțele judecătorești. În 2016, de exemplu, unui jurnalist de la *Novoe Vremea* (Bender) nu i s-a permis să participe la propriile sale audieri, după ce judecătorul, pârâtul și avocatul său au cerut demiterea jurnalistului.

Unele ONG-uri, cum ar fi Centrul Media (fondat de Luiza Doroșenco), A-Priori și Interacțiune, dispun de propriile lor mass-media (de cele mai multe ori, portaluri Internet),⁵ iar multe ONG-uri organizează seminare de instruire privind jurnalismul de investigație. Pe rețelele sociale și pe portalurile ONG-urilor apar deja noi autori, fapt care denotă un dinamism pe piață și care permite apariția unor noi instituții mass-media în viitor.

De ce să luptăm împotriva mass-media?

În Transnistria, peisajul mediatic s-a transformat într-un câmp de luptă în urma unei confruntări dintre președinte și Sovietul Suprem al Transnistriei, între 2013 și 2016. Acest interval de timp a inclus perioada pre-electorală și alegerile pentru consiliile locale, Sovietul Suprem și, în final, alegerile prezidențiale. Situația era atât de fierbinte încât, la întâlnirile cu candidații în 2015 și pe parcursul campaniei prezidențiale din 2016, alegătorii le-au cerut candidaților "să nu mai toarne noroi unul pe celălalt"⁶.

O asemenea situație s-a întâmplat pentru prima oară în Transnistria. În timpul președinției lui Igor Smirnov (primul președinte al republicii, la putere între 3 decembrie 1991 și 30 decembrie 2011), ramurile guvernării au lucrat împreună. Dar, de îndată ce Evgheni Șevciuc l-a înlocuit pe Smirnov în 2011, a izbucnit o confruntare între președinte și Sovietul Suprem. Acel conflict nu a fost o surpriză, dat fiind faptul că Șevciuc avuse o ceartă cu grupul Sheriff, compania din spatele *Obnovlenie*, care a marcat începutul unei lupte între elite.

Astfel, mass-media s-au divizat în două tabere: una "pro-prezidențială" și alta "pro-parlamentară" (adică pro-Sheriff), fapt care a condus la o "bătălie de compromis" între ramura executivă și cea legislativă a puterii.

Conflictul a fost marcat de declarații deschise de "război", de exemplu, cea a Ministerului Afacerilor Interne din 25 noiembrie 2015. Într-o declarație oficială, ministerul menționa că "în ultima perioadă, mass-media au difuzat și publicat materiale, în care autorii transmit informații false, deteriorând

astfel reputația organelor de drept, precum și onoarea și demnitatea ofițerilor de poliție"⁷. Ministerul mai adăuga că, în cadrul programului TV *Un pas înainte*, un candidat pentru funcția de deputat, Oleg Leontev, a mărturisit deschis că colegii săi din cadrul organelor de drept erau supuși presiunii și chiar persecuției. Acest program a fost difuzat de postul TSV, afiliat cu Sheriff, care apăra interesele Sovietului Suprem.

La începutul lunii februarie 2016, lupta pentru putere s-a extins către mass-media de stat din Transnistria, iar deputații din partea Partidului *Obnovlenie* au cerut ca Șevciuc să revizuiască "problema restabilirii Sovietului Suprem printre fondatorii mass-media de stat"⁸.

Reprezentanții majorității parlamentare și președintele s-au certat pentru dreptul de a prelua controlul asupra postului TV Pervii Pridnestrovskii, Radio 1, Radio Pridnestrovie, agențiilor de știri *Novosti Pridnestrovia* și *Vesti PMR*, precum și asupra ziarelor *Pridnestrovie*, *Adevărul Nistrean*, *Gomin* și *Profsoiuznie vesti*. La acea vreme, aceste instituții mass-media au servit drept resurse administrative exclusive pentru Evgheni Șevciuc; în timp ce Sovietul Suprem a controlat canalul privat TSV și ziarul *Obnovlenie* și *Celovek i evo prava*. Mii de exemplare ale ziarelor au fost publicate și, deseori, distribuite gratuit, fapt pe care nu și-l putea permite ramura executivă, chiar dacă o parte considerabilă din bugetul de stat era direcționat către mass-media. Șevciuc a alocat anual sume semnificative din bugetul regional pentru a finanța radiodifuzorii și presa scrisă. În pofida deficitului bugetar mare al Transnistriei, în 2015, suma alocată a constituit 32 milioane de ruble transnistrene (aproximativ 3 milioane de dolari), iar în 2016 a depășit 45 milioane de ruble transnistrene (aproximativ 4 milioane de dolari).

În 2013, președintele a mers chiar mai departe, invitând-o pe Elena Pahomova, jurnalistă din Chișinău, pentru a ocupa funcția de redactor-șef al Pervii Pridnestrovskii. Cu toate acestea, Șevciuc și executivul au pierdut războiul informațional. În decembrie 2016, favoritul lui Sheriff, Vadim Krasnoselski, a devenit președinte, destituindu-l pe Șevciuc după doar cinci ani de mandat.

Remanieri și rocade

În urma alegerilor din 2016, lupta dintre elite a fost reluată, aducând noi schimbări în mass-media. Anterior, Șevciuc înlocuise principalii reprezentanți ai instituțiilor mediatic

5 A se vedea, de exemplu: <http://mediacenter.md>, <https://apriori-center.org/ru/>, <http://ngointeraction.org/main/ru>

6 "Евгений Шевчук, 'Выход из кризиса законодательной власти – в открытом диалоге'" ("Evgheni Șevciuc: Depășirea crizei puterii legislative – printr-un dialog deschis"), *Novosti PMR*, 30 septembrie 2016: [https://novostipmr.com/ru/news/16-09-30/evgeniy-shevchuk-vyход-iz-kri-zisa-zakonodatelnoy-vlasti-v-otkrytom](https://novostipmr.com/ru/news/16-09-30/evgeniy-shevchuk-vyход-iz-kri-zisa-zakonodatelnoy-vlasti-v-otkrytom;);

Președintele Evgheni Șevciuc a comentat unele aspecte ale situației politice interne, 20 mai 2016: <https://tv.pgtrk.ru/ru/news/20160520/44169>

7 "Официальное заявление МВД ПМР" ("Declarație oficială a Ministerului de Interne al RMN"), 25 noiembrie 2015: <https://mvdpmr.org/vazhnaya-informatsiya/17959-oficialnoe-zayavlenie-mvd-pmr.html>

8 "Вадим Красносельский, 'Если СМИ называются государственными, то должны выполнять государственные функции'" ("Vadim Krasnoselski: Dacă mass-media se declară de stat, atunci trebuie să îndeplinească funcții de stat"), Consiliul Suprem al Transnistriei, 2 martie 2016: <http://www.vspmr.org/news/supreme-council/vadim-krasnoselskiy-esli-smi-nazivayutsya-gosudarstvennimi-to-doljni-vipolnyat-gosudarstvennie-funktsii.html>

din Transnistria. Odată ajuns la putere, favoritul lui Sheriff a făcut o nouă rundă de remanieri, inclusiv conducerea Serviciului de Stat pentru Mass-media, a Companiei de Televiziune și Radio din Transnistria, a ziarului *Pridnestroviie* și a ziarului *Novoe Vremea* din Bender. În 2018, ziarul *Profsoiuznie vesti* a fost închis definitiv.

În ianuarie 2016, Șevciuc a numit-o pe Inna Deleva, care lucrase anterior în cadrul Întreprinderii de stat Pridnestrovskaia Gazeta, în fruntea Serviciului de Stat pentru Mass-Media, care a substituit fostul Minister al Informațiilor și Telecomunicațiilor. Serviciul pentru mass-media, cum este numit pe scurt de jurnaliști, este subordonat guvernului republicii. Însă, la 21 decembrie al aceluiași an, Deleva a demisionat și a plecat în Rusia la scurt timp după alegerile prezidențiale.

Ulterior, Lidia Kolodka a înlocuit-o pe Deleva la cârma Serviciului. Deși vicepreședintele Guvernului RMN, Alexei Turcan, a declarat că ea "are o vastă experiență și talent organizațional"⁹, Kolodka fusese anterior cunoscută în special ca conducător al statului-major pentru campania electorală a președintelui Krasnoselski. În ultimii doi ani de la numirea sa, cea mai memorabilă realizare a acesteia a fost organizarea unui flash mob, la care angajații Ministerului Afacerilor Interne au fost filmați dintr-un elicopter dansând zumba. Materialul a fost ulterior postat pe portalul ministerului. După cum se spune, Kolodka nu s-a întâlnit cu nici un reprezentant al presei scrise, chiar dacă jurnaliștii i-au cerut în mod repetat acest lucru. Angajații ziarelor locale orășenești și regionale se confruntau deja cu probleme serioase în timpul președinției lui Evgheni Șevciuc.

În 2012, Șevciuc a desemnat-o pe Irina Dementieva, profesoară la Universitatea de Stat din Transnistria, în locul lui Igor Nikitenko, care a condus timp de 11 ani postul de stat Pervii Pridnestrovskii. În același an, postul de stat de televiziune și cel de radio au fuzionat, formând Compania de Stat TV și Radio din Transnistria (GU PGTRK), iar Dementieva a rămas directorul acesteia. După alegerile prezidențiale din 2016, a avut loc o altă remanieră - Dementieva și-a părăsit funcția, precum și Transnistria, iar Igor Nikitenko a revenit la conducerea Pervii Pridnestrovskii.

S-au produs schimbări și pe piața ziarelor. În timpul președinției lui Șevciuc, redactor-șef al ziarului *Pridnestroviie* a fost jurnalistul profesionist Vladimir Koval. În ianuarie 2017, Alexandr Karasev l-a înlocuit. Karasev lucrase anterior în calitate de director al Colegiului de Comerț din Tiraspol și a fost prezentat ca "angajat literar" (deși nu există și n-a existat un asemenea post în lista de personal) al ziarului

Dnestrovskaia Pravda. Anterior, mai lucrase în calitate de redactor la ziarul *Trujenic torgovli* (*Lucrătorul din comerț*) (ziar publicat în perioada sovietică).

Ziarul *Novoe Vremea* din Bender și-a schimbat, de asemenea, redactorul-șef în 2017. Fostul său redactor-șef, Grigori Volovoi, a adus ziarul la cel mai mare tiraj printre ziarele de stat, dar a primit din partea fondatorilor - administrația de stat și consiliul orășenesc al deputaților - propunerea de a demisiona. "Nu mi-au explicat de ce ar trebui să fac asta și, prin urmare, am refuzat", a explicat Volovoi¹⁰. În urma refuzului său, fondatorii au anunțat un concurs pentru ocuparea postului de redactor-șef al *Novoe Vremea*. Concursul s-a desfășurat cu încălcări grave; învingătorul concursului nu a avut un plan de dezvoltare a ziarului, nici un proiect de buget, după cum se cerea în anunțul privind concursul. Cu toate acestea, i s-a permis să concureze și a câștigat.

Studiu de caz: Profsoiuznie vesti se transformă în Profsoiuzi Pridnestrovia

Soarta ziarului *Profsoiuznie vesti* (editat de Federația Sindicatelor din Transnistria) rezumă în mod perfect schimbările recente care au avut loc în Transnistria. Difuzarea ziarului a fost suspendată în 2018.

Profsoiuznie vesti a fost inițial înregistrat, în 1995, ca o ediție periodică menită să reflecte activitățile Federației Sindicatelor din Transnistria. A existat în principal în baza abonamentelor principalelor organizații sindicale. În 2010, către sfârșitul președinției lui Smirnov, ziarul a fost transformat într-o SRL, Ludmila Koval - soția lui Vladimir Koval, director al ziarului de stat *Pridnestroviie*, controlat de Șevciuc, începând cu anul 2011 – fiind desemnată în calitate de director și, totodată, redactor al acestuia. În 2016, ziarul a fost reînregistrat, dar, potrivit președintelui Federației Sindicatelor din Transnistria (FST), Victor Ivancencov, această acțiune a avut loc fără informarea și obținerea acordului din partea Președinției FST¹¹. Cu toate acestea, certificatul de înregistrare a *Profsoiuznie vesti* a fost emis în 2016, în conformitate cu cerințele Legii privind mass-media.

În timpul lui Șevciuc, *Profsoiuznie vesti* s-a pomenit de partea președintelui și, de exemplu, în 2013 a scris despre o dispută dintre deputații din Bender¹². Totodată, de îndată ce președintele Krasnoselski a venit la putere și a pus capăt conflictului dintre ramurile guvernării,

9 "Государственную службу средств массовой информации возглавила Лидия Колодка" ("În fruntea Serviciului de Stat pentru Mass-media a fost desemnată Lidia Kolodka"), 22 decembrie 2016: <http://qssmi.gospmr.org/206-gosudarstvennuyu-sluzhbu-sredstv-massovoj-informatsii-vozglavila-lidiya-kolodka>

10 Interviu al autorului.

11 „ФПП вернет себе статус учредителя газеты „Профсоюзные вести” („FST își va redobândi statul de fondator al ziarului „Profsoiuznie vesti”), *Novosti PMR*, 18 octombrie 2017: <https://novostipmr.com/ru/news/17-10-18/fpp-vernyot-sebe-status-uchreditelya-gazety-profsoyuznye-vesti>

12 „После драки кулаками не машут?” („După război mulți eroi?”), *Profsoiuznie vesti*, 30 septembrie 2013: <http://profvesti.org/2013/09/28/11493>

deputații din Sovietul Suprem i-au acordat în mod legal FST dreptul exclusiv de a folosi cuvântul „sindicate” și derivatele sale în denumiri. Cu alte cuvinte, doar Federația Sindicatelor din Transnistria își putea permite de a numi un ziar *Profsoiuznie vesti*¹³. Potrivit lui Volovoi, autoritățile au scăpat, în acest mod, de redactorul-șef nedorit, deoarece „în timpul campaniei electorale, Ludmila Koval a fost de partea președintelui anterior, Evgheni Șevciuc”¹⁴.

În locul *Profsoiuznie vesti*, FST a înființat un nou ziar săptămânal, numit *Profsoiuzi Pridnestrovia*, înregistrat la Serviciul de Stat pentru Mass-media al RMN. FST a desemnat-o pe Ecaterina Tcacenco în calitate de redactor-șef; Tcacenco a fost anterior redactor la ziarul *Textilșcik*, afiliat cu compania Tirotext, și specialist principal pentru relațiile cu mass-media la administrația de stat din Tiraspol. De asemenea, a lucrat în calitate de specialist în Direcția Organizare a Consiliului FST¹⁵.

Potrivit portalului FST, „redacția ziarului va funcționa ca subdiviziune structurală a FST. Toate drepturile asupra acestuia vor aparține Federației. Comitetul editorial al Federației va aproba toate materialele publicate și planurile editoriale”¹⁶. Cu alte cuvinte, ziarul urma să fie supus cenzurii.

Concluzii

Ziarele transnistrene și-au pierdut în mod constant cititorii, după cum denotă reducerile de tiraj de la an la an. Există mai multe motive ale acestui proces, inclusiv creșterea prețului fiecărei ediții (din cauza majorării costului serviciilor monopoliste, cum ar fi poșta și tipografia) și reducerea numărului pensionarilor, care, în mod tradițional, utilizează ziarele pentru informare. Cel mai important, totuși, este faptul că ziarele transnistrene își pierd relevanța, deoarece sunt obligate să urmeze cu strictețe cerințele fondatorilor lor (autoritățile locale). Televiziunea transnistreană își pierde și ea credibilitatea în fața consumatorilor, deoarece aproape toate emisiunile sale sunt „comandate” de către autorități.

Tinerii preferă să se informeze de pe Internet, iar autoritățile transnistrene încă nu reușesc să controleze acest domeniu. Acest lucru a fost demonstrat de încercarea eșuată a președintelui Șevciuc de a închide forumurile online populare: utilizatorii pur și simplu s-au adunat pe ale portaluri. Apariția ziarelor online cu drepturi depline le permite cititorilor nu numai să beneficieze de informații noi, ci și să le discute în mod activ. În Transnistria, este momentul când astfel de discuții ar putea avea forța de a influența asupra deciziilor luate de autorități.

- 13 A) Incluziunea cuvântului „sindicate”, precum și a derivatelor acestuia în denumirea unei persoane juridice sau a unei instituții mass-media se permite doar cu acordul Uniunii republicane inter-ramurale a sindicatelor, în baza cererii depuse de persoana juridică sau de către fondatorul instituției mass-media. (Legea cu privire la syndicate, drepturile acestora și garanțiile activității lor).
- B) Cererea de înregistrare a unei instituții mass-media, care utilizează termenul „sindicate” sau derivatele acestuia trebuie să fie aprobată de către Uniunea republicană inter-ramurală a sindicatelor pentru a putea utiliza cuvântul „sindicate” sau derivatele acestuia în denumirea instituției mass-media. (Legea privind Mass-media)
- 14 „Депутаты не стоят на месте – формируют “Профсоюзные вести” („Deputații nu stau pe loc – formatează Profsoiuznie vesti”), *Dnestr.tv*, 19 octombrie 2017: <http://dnestr.tv/6031-deputaty-ne-stoyat-na-meste-formatiruyut-profsoyuznye-vesti.html>; „Прощай газета ‘Профсоюзные вести!’” („Adio, ziarul Profsoiuznie vesti!”), *Dnestr.tv*, 6 februarie 2018: <http://dnestr.tv/6273-proschay-gazeta-profsoyuznye-vesti.html>
- 15 “Вышел в свет первый номер газеты Федерации профсоюзов Приднестровья” (“A fost publicat primul număr al ziarului Federației Sindicatelor din Transnistria”), 25 aprilie, 2018: <http://gazeta.gospmr.org/?p=6754>
- 16 “Новая Газета ФПП” (“Noul ziar al FST”), FST, 26 aprilie 2018: <http://www.fpp-pmr.org/85-news/513-novaya-gazeta-fpp.html>

Serghei Zveaghințev

Serghei Zveaghințev este un jurnalist și analist care abordează tematica transnistreană.

Ciclul de sinteze de politici Media Forward este posibil datorită suportului generos acordat de poporul american prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Responsabilitatea pentru conținut le revine autorilor și conținutul nu reflectă neapărat punctele de vedere ale Freedom House, Internews, USAID sau ale Guvernului Statelor Unite.